

ת"פ 24680/08/17 - מדינת ישראל נגד ב.א.

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 24680-08-17 מדינת ישראל נ' א' (עציר)
לפני כבוד השופט אבי לוי
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשם
ב.א. (עציר)

גזר דין

כללי

ב.א., הנאשם שלפניי, הורשע על-סמך הודאתו בביצוע שורה של מעשי עבירה אשר יוחסו לו בכתב-אישום מתוקן אשר הוגש נגדו ביום 25.9.17.

עובדות האירוע

כתב-האישום עוסק באירועים אשר ארעו ביום 31.7.17 בשעת אחר-צהריים, עת הנאשם נהג ברכב ברחוב המייסדים בקרית ביאליק. שני שוטרים רכבו אותה העת על אופנועים משטרתיים בתפקיד. התנהגות הנאשם עוררה את חשדם ולפיכך, הם נפנו אליו על-מנת לבדוק רישיונותיו. הנאשם, אשר הבחין בהם, **האיץ מהירות נסיעתו ופנה לרח' השומר על-מנת להימלט מהשוטרים, זאת חרף העובדה שאחד השוטרים אותה לו באמצעות צופר-האופנוע שיעצור. הנאשם המשיך בנסיעה במהירה, פנה לכביש בניגוד לתמרור "הכניסה אסורה", נסע בניגוד לכיוון התנועה אל רחוב השומר בעוד שהשוטרים נוסעים אחריו.**

בהמשך, פנה הנאשם ימינה לרחוב צר ללא מוצא, הגיע לקצהו, החליט לנסוע לאחור ולהימלט מהשוטרים. הנאשם הביט לאחור והבחין בשוטר שנעצר מטרים ספורים מאחוריו; הוא התבונן לאחור **והאיץ את נסיעתו לאחור לעבר השוטר בנסיעה מהירה ומסוכנת, למרות שהשוטר היה מאחוריו על סף עצירה צועק לו ומבקש ממנו לעצור. השוטר, אשר הבחין בנאשם נוסע לעברו הסיט במהירות את האופנוע לשמאל; הנאשם חלף על-פניו מרחק של כ-25 ס"מ ממנו.**

בהמשך, תוך הימלטות, **המשיך נוסע לאחור בפראות פגע ברכב פרטי בבעלות אזרח, שחנה בצד הרחוב. כתוצאה מכך, נגרמו לאותו רכב נזקים בפגוש האחורי, בתא המטען בפנס ובכנף השמאלי.**

השוטרים המשיכו נוסעים אחרי הנאשם אך זה המשיך בשלו, יצא מרחוב השומר ונסע לכיוון רחוב המייסדים. במרחק קצר משם, **פגע הנאשם ברכב פרטי נוסף (השייך לשושנה מיבאום) וברכב שבעלות יהודה שגב. כתוצאה מפגיעה זו נגרמו נזקים לשני כלי-הרכב הללו. הנאשם איבד שליטה על הרכב וזה נעצר.**

אחד השוטרים הגיע בנסיעה עד סמוך לרכב, הורה לנאשם שלא לזוז; הנאשם הוציא רגליו מחלון דלת הנהג בנסותו

לצאת מהרכב, הוציא מכיס מכנסיו סכין באורך 23 ס"מ וזרק אותה ארצה. בתוך הרכב נמצאה סכין נוספת באורך 19.5 ס"מ.

סעיפי האישום

במעשיו הנ"ל עבר הנאשם את העבירות הבאות, שבעשייתן הורשע, כאמור, על-סמך הודעתו -

מעשי פזיזות ורשלנות, לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**");

הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין;

החזקת סכין שלא למטרה כשרה, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין;

חבלה במזיד לרכב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין;

אי-ציות לתמרור "הכניסה אסורה", לפי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 וסעיף 62(8) לפקודת התעבורה [נוסח חדש];

נסיעה בכיוון ההפוך, בניגוד ולתקנה 37 לתקנות התעבורה וסעיף 62 לפקודת התעבורה.

ראיות התביעה לעניין העונש

הוצגו לפניי תדפיסי מידע פלילי (כללי ותעבורה) בעניינו של הנאשם.

מאלו למדתי שביום 27.7.16 נתן הנאשם את הדין לפני בית-משפט השלום בעכו על שתי עבירות - האחת, שעניינה **תקיפה סתם** ושנייה שעניינה **תקיפה הגורמת חבלה של ממש. הוטלו עליו שני חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת אלימות למעט איומים. עונש זה הוא בן-הפעלה, לפי גרסת התביעה.** כן למדתי שביום 5.2.14 נתן את הדין הנאשם (ללא הרשעה) בבית-המשפט לנוער בעבירה שעניינה **תגרה במוסד ציבורי**; ולכך שביום 22.10.13 הוא נתן את הדין על עבירות שעניינן **החזקת סכין, פציעה ותקיפה.**

כן עלה שלחובתו זקופות עבירות תעבורה שעניינן נהיגה ברכב שניתנה עליו הודעת אי-שימוש (בשנת 2015); **נהיגה ללא רישיון נהיגה** (בשנת 2016); נהיגה בקלות ראש, התנהגות הגורמת נזק ונהיגה כשברמזור אור אדום (בשנת 2016); נהיגה ברכב לא תקין (2016) ונהיגה כשרישיון הנהיגה פקע תקופה בת למעלה מ-6 חודשים (2017).

תסקיר שירות המבחן

לנוכח גילו, הוזמן בעניינו של הנאשם תסקיר מאת שירות המבחן. מהתסקיר עלה, כי הנאשם הוא בן 21, מתגורר בבית הוריו ועבד במפעל טרם מעצרו. הביטוח הלאומי הכיר בו כמי שסובל מהפרעת אישיות, הפרעת קשב וריכוז, מצב פסיכופיזי לאחר אשפוז וכעת מצוי ברמיסיה חלקית. לפיכך, הוא זוכה לקצבת נכות מהביטוח הלאומי.

בני משפחת-המוצא שלו מנהלים אורח חיים תקין ונורמטיבי. הנאשם השלים 12 שנות-לימוד (חלקן במסגרת חוץ-ביתיות); הוא השלים תעודת בגרות חלקית וכן תעודת טכנאי מחשבים ורשתות. הוא גילה קשיי התנהגות בבית-הספר, היה מעורב בקטטות ובגיל ההתבגרות ניהל קשרים חברתיים שוליים והחל במעורבות פלילית. בשל כך ובשל מצבו

הנפשי הוא לא גויס לצבא (חרף נסיונו להשתקם עובר למועד שיועד לגיוסו). הוא עבד בעבודות מזדמנות אך התקשה לשמור על יציבות תעסוקתית.

הוא אושפז באשפוזים פסיכיאטריים שלוש פעמים בשנים 2015-2016 בגין מצבים פסיכויטיים אשר נגרמו עקב שימוש בסמים. שירות המבחן עמד על ממצאי הבדיקות הפסיכיאטריות שנערכו לנאשם במסגרת ההליכים בתיק זה.

עוד עמד שירות המבחן על תיקי מב"ד בגין עבירות של סמים ואלימות התלויים ועומדים בעניינו של הנאשם; על כך שקבלת האחריות בגין מעשי העבירה בביצוען הורשע היתה חלקית בלבד. בפני השירות טען שנמלט מגורמים עבריינים ועל רקע חשש לחייו, נהג במהירות. הוא ביטא עמדה קרבנית והיה ממוקד בעוול שנגרם לו. הוא טען להתנכלות מצד גורמי אכיפת-החוק, אך הכיר בכך שבעבר נהג בפזיזות ובילדותיות.

השירות התרשם מקווים פרנואידיים באישיותו של הנאשם; עוד התרשם השירות משימוש מרובה באלכוהול ובסמים אף כי הנאשם שלל תלות או התמכרות לאחד מאלה. במהלך כליאתו סבל ממצוקה רגשית על רקע הריחוק ממשפחתו ולפיכך הוגדר כעצור בהשגחה.

בבואו להעריך את הסיכון הנשקף מהנאשם ציין שירות המבחן שקיימים בעניינו גורמי סיכון רבים: מעורבות חוזרת בפלילים; חוסר יציבות נפשית ואשפוזים על רקע זה; עמדה קרבנית וצמצום האחריות; קושי ממשי בריסון דחפים; נטייה להיגררות אחר חברה שולית; דפוסים התמכרותיים לאלכוהול ולסמים; תפקוד לא-יציב; גוננות יתר מצד בני-המשפחה וקושי מצדם להציב לו גבולות.

גורמי סיכוי צוינו כמודעות ראשונית לקשייו ונכונותו להשתתף בתהליך טיפולי. ההערכה היא כי נשקפת ממנו רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות ברמת חומרה גבוהה.

להערכת השירות, מצבו מצריך התייחסות טיפולית במסגרת טיפולית הדוקה ואינטנסיבית כשמסגרת אמבולטורית אינה מתאימה לרמת הסיכון הנשקפת ממנו.

לפיכך, לא יכול היה השירות לבוא בהמלצה טיפולית או המלצה לחלופת ענישה במסגרת הקהילה שתוכל לסייע בהפחתת הסיכון.

ראיות ההגנה

ראיות ההגנה התמקדו במסמכים ובעדות בעניין מצבו הנפשי של הנאשם. הוגש לפניי סיכום אשפוז מהמרכז לבריאות הנפש "מעלה הכרמל". האמור באשפוז בן 12 ימים (10.11.16-21.11.16) שנבע מהפרעות פסיכוטיות קיצוניות על רקע שימוש בסמים שונים על רקע אשפוז קודם בבית-החולים "שער מנשה" בחודש ספטמבר 2016 (למשך 23 ימים). אובחנה פגיעה רגשית אשר התאזנה עם טיפול תרופתי. הנאשם שוחרר בתום האשפוז בלא שצוינה מסוכנות לעצמו או לסביבתו.

הוצגה חוות-דעת פסיכיאטרית מהמרכז "מעלה הכרמל" מיום 6.8.17 שניתנה על רקע מעצרו בגין מעורבותו בפרשה הנדונה כאן. סיכום חוות-הדעת מלמד שהנאשם איננו מצוי במצב פסיכויטי וכי אין רמז לכך שהיה במצב פסיכויטי בעת ביצוע המעשים הנ"ל. המעשים בוצעו על רקע הפרעת אישיות ושימוש בחומרים אסורים אף כי אין חולק על כך שהוא היה מסוגל להבחין בין טוב לרע. צוין, כי הוא זקוק להמשך טיפול ולמעקב פסיכיאטרי מרפאתי.

הוצג לפניי מסמך מאת המוסד לביטוח לאומי אשר לימד על כך שהנאשם הוכר כנכה בשיעור של 100% בחודשים ספטמבר-נובמבר 2016 ובשיעור 40% בחודשים נובמבר '16-דצמבר '17.

כן הוגשה לי חוות-דעת פסיכיאטרית, אותה ערכה ד"ר אלינה גופמן. מחוות-דעת זו עלה, כי לאור שימוש בסמים בשנים האחרונות ואפיזודות פסיכוטיות עם אשפוזים אין ניתן לשלול תחלואה כפולה ומצב של הדרדרות במצבו הרפואי לרבות התפתחות סכיזופרניה. לפיכך, העריכה המומחית, שהנאשם זקוק להמשך מעקב וטיפול פסיכיאטרי קבוע במסגרת רכה שאיננה לוחצת ומעמיסה רגשית בדמות מאסר מאחורי סורג ובריא. לדעתה, מסגרת "כליאתית" תחמיר את מצבו הרפואי של הנאשם באופן בלתי-הפיך ומשכך, הומלץ לשלבו במסגרת סדרת טיפולים רציפה והדוקה. עוד ציינה המומחית שהיא רואה חשיבות בטיפול בהתמכרות בסמים; לפיכך יש לאפשר לשלבו במסגרות שיקומיות של משרד הבריאות או המוסד לביטוח לאומי לתחלואה כפולה. היא העלתה אפשרות שהנאשם זקוק לטיפול ממושך במסגרת קהילה טיפולית פרטית או במסגרת מקצועית בליווי הדוק של בני-משפחתו שהביעו רצון עז לשקמו.

ד"ר גופמן מסרה גם עדות בע"פ בפני בית-המשפט ובמסגרתה חזרה ותמכה באמור בחוות-דעתה הכתובה.

אביו של הנאשם, מר מ.א. מסר עדות לפניי אף הוא. ממנה עלה שמדובר במשפחה נורמטיבית כשהבן הבכור עובד כמהנדס בחברת "אאאא" לאחר שבגר את סיירת-אאאא ואילו אבי-המשפחה מועסק במסגרת אאאאא. האב סיפר, שלפני הגיוס אירעו אירועים, אשר הביאו לאשפוזים הפסיכיאטריים (בעקבות נטילת סמים) וכי מאז הפכו חיי המשפחה לגיהנום. בכל הנוגע להחזקתו של הנאשם במעצר סיפר העד שהוא שומע מפיו שהוא חווה קשיים עצומים, זוכה לקיתונות של עלבונות על רקע היותו מוכר כאדם פסיכופטי.

טיעונים לעניין העונש

התביעה

בסיכומיה הכתובים, עמדה באת-כוחה המלומדת של התביעה על הערכים החברתיים, שבהם פגעו מעשיו של הנאשם: בטחון הציבור ושלומם וכן שלמות הגוף והרכוש וציינה שפוטנציאל הנזק שנבע מהמעשים היה רב. התובעת עמדה עוד על כך, שרק בנס הסתיים האירוע בלא אסון ובפגיעה ברכוש בלבד. התובעת הפנתה אל מדיניות הענישה המקובלת ועתרה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 לבין 30 חודשי מאסר בפועל. התובעת עתרה גם להטלת מאסר על תנאי, פסילה בפועל, פסילה על-תנאי, פיצוי וקנס.

בטיעוני ההשלמה לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, צוין כי ראוי לאמץ את התוכנית והממצאים של שירות המבחן ובפרט לעמוד על כך שנשקף מהנאשם סיכון רב לנוכח מעורבותו המרובה בפלילים, חוסר יציבותו הנפשית, ראיית האחריות המצומצמת שלו, קשייו בוויסות דחפיו ונטייתו להיגרר. בא-כוח התביעה אף התייחסה לחוו"ד הפסיכיאטרית ממנה עלה, שקיימת היתכנות להתפתחות מחלה. צוין, כי בשיחה של שעתים אין ניתן להגיע לאבחנות ממשיות. על כל פנים, נטען כי, מצבו הנפשי ואשפוזיו אינם מהווים, אליבא דתביעה, שיקול ממשי לקולא. ראוי, לטעמה של התביעה להסתמך, בהקשר הנפשי, על חוות-דעת המרכז לבריאות הנפש "מעלה הכרמל", שלפיה הנאשם כשיר לעמוד לדין ומודע היטב למעשיו.

ההגנה

הסנגור המלומד, עו"ד חייט, טען כי מספר טעמים אישיים מצדיקים הקלה עם הנאשם בלא קשר למתחם שייקבע בעניין

מעשהו: מצבו הנפשי, הצורך לשקמו וטעמים של צדק. הסנגור ציין כי עניין לנו כאן באירוע יחיד ונקודתי; בלתי-מתוכנן וספונטני כאשר לכוח המשטרה היתה תרומה להתפתחותו. בכל הנוגע לנסיבות העבירה התמקד הסנגור במצב הנפשי של הנאשם וטען, כי ראוי לראות בנאשם מי שעבר את העבירה בנסיבות הקרובות לנסיבות התקיימות סייג לאחריות פלילית (שעניינו אי-שפיות הדעת). בהקשר זה הופנית אל פסק-דינו של בית-המשפט העליון בעניין לופוליאנסקי (ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 29.12.15); לא היתה לנאשם כוונה לפגוע בבני-אדם; פוטנציאל הנזק לרכוש התממש. בריחתו של הנאשם מהשוטרים, אליבא דסנגור בלתי-מוסברת אלא רק בבעיותיו הנפשיות.

הסנגור טען שטעמי צדק מצדיקים במקרה זה לסטות ממתחם הענישה ובפרט הדגיש את הטענה, שמצבו הנפשי של מרשו עלול להידרדר אם ייאסר.

הוסיף הסנגור, כי הפגיעה בנאשם ובבני-משפחתו כתוצאה ממעצרו עד כה וכתוצאה ממאסר שעלול להיות מוטל עליו היא אנושה. בני-משפחתו אנשים נורמטיביים ורגישים מאוד למצבו של הנאשם; הם משקיעים את כל משאבי הכסף והזמן על-מנת לנסות לשקמו; מצבו של הנאשם בכלאו מדורדר מאוד.

הסנגור התייחס לתסקיר שירות המבחן וציין, כי אי-אפשר היה לצפות מהנאשם, במצבו, לקבל אחריות מלאה על מעשיו בפני השירות ולפיקך, כי אין תימה על כך שאין בתסקיר המלצה שיקומית.

הסנגור טען, כי אין זה נכון להורות על הפעלת עונש המאסר המותנה בהתחשב בכך, שמעשה-העבירה שבביצועו הורשע הנאשם כאן איננו מעשה תקיפה במהותו אלא מעשה פיזי בלא כוונה לפגוע בזולת. לחלופין, עבר הסנגור להורות על הפעלת המאסר בחופף מפאת העדר דימיון בין העבירה, שבגינה הוטל עונש התנאי לבין העבירה המפעילה את התנאי מצדיקה זאת, לטעמו.

בשולי טיעונו, ביקש הסנגור להדגיש את העובדה שהנאשם נכנס לקטגוריית "הבגירים-צעירים", מה שגם-כן מצדיק חריגה ממתחם הענישה ההולם.

דברו האחרון של הנאשם

הנאשם הביע צער על מעשיו וביקש הזדמנות נוספת. הוא ציין כי הוא מבקש לשמח את הוריו וכי עשה רבות על-מנת לשמחם. עוד ציין שהוא מעוניין לקבל עזרה. הוא סיפר שכשריצה עונש של"צ עשה זאת באהבה ועם כל הלב, וכן סיפר שעשה רבות על-מנת לנסות ולהתגייס לצה"ל ולתרום, אך הדבר לא עלה בידו.

דין והכרעה

האירוע שנגרם בידי הנאשם שלפניו הוא חמור ואך באורח נס הוא הסתיים בלא נפגעים בגוף או חס וחלילה בנפש. הימלטות משוטרים היא עצמה מעשה מסוכן הראוי לכל גינוי; כאשר הדבר נעשה באורח המסכן את חייהם של השוטרים ושל עוברי-אורח אחרים ואף גורם, מתוך העדר אכפתיות לנזק של ממש לרכושם של אחרים האמור במעשה המצדיק תגובה עונשית הולמת, חריפה ומרתיעה. העובדה, שברשות הנאשם נמצאו שני סכינים בעלי להבים ארוכים בהחלט מהווה רקע והסבר למעשים הללו. בוודאי שאין בה כדי להצדיקם. יודגש, החזקה בלתי-חוקית של שני סכינים, כאמור, היא עצמה עבירה חמורה הראויה להוקעה.

אין ספק, שהנאשם שלפניו, בנסיבותיו האישיות, ובפרט הנפשיות הוא מיוחד במינו. מכלול החומר הרפואי שהונח לפניו

מלמד, כי על רקע בעיות-אישיות הוא החל צורך סמים, מה ששיבש את מהלך חייו, גרם לו להתאשפז באשפוזים פסיכיאטריים על רקע אפיזודות פסיכוטיות ואף סיבכו מספר פעמים באירועים אלימים, בגינם הובא לדין בפני בית-משפט.

אין ניתן לגזור דינו של נאשם זה בהתעלם מרקעו הפסיכיאטרי ונזקקותו הטיפולית בהקשר זה. אפנה, אפוא, לבצע את מלאכת גזירת הדין בהתאם לכללי הבניית הענישה המצויים בסימן א'1 בפרק ו' שבחוק העונשין.

אפנה תחילה לקבוע את מתחם הענישה ההולם למעשיו של הנאשם, מתחם אשר ישקף יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו (סעיף 40ב לחוק).

בקביעת המתחם ראוי לבחון את הערכים החברתיים שבהם פגעו מעשיו, את מידת הפגיעה בהם ואת מדיניות הענישה הנהוגה בכגון דא וכן את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג לחוק).

הערכים החברתיים שבהם פגעו מעשיו של הנאשם הם אלה: בטחון הציבור; הסדר הציבורי; הגנה על חייהם ועל גופם של שוטרים, המבצעים תפקידם; הגנה על רכושו של הציבור מפני פגיעה.

מעשיו של הנאשם פגעו בערכים הללו במידה ממשית. בנסיעתו הפרועה הוא סיכן חיי עוברי-הדרך; הוא העמיד בסכנה מוחשית ומיידית את חייהם של השוטרים אשר דלקו אחריו ואת גופם. הוא הפר את חובתו הברורה לציית לשוטרים בתפקיד ולהוראותיהם; הוא פגע במספר מכוניות חונות וגרם להן נזק של ממש.

בתי-המשפט נוהגים להחמיר בענישת עבריינים משולחי-רסן, המסכנים את חיי אנשי אכיפת החוק תוך זלזול הן בסמכותם של אלו הן בחוקי-התנועה בשעת מנוסתם. הפסיקה מחמירה בפרט מקום בו הועמדו חיי השוטרים בסכנה ומקום בו בפועל נגרמה פגיעה בגוף או ברכוש באירוע. עמד על כך כב' א' א' לוי במסגרת ע"פ 2079/06 **עצא נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 7.6.06) בציינו כדלהלן:

"..שעת חירום היא בדרכים, הואיל וכמעט בכל יום מצטרפות משפחות רבות למעגל השכול שנגרם בעטייה של נהיגה רשלנית. בנסיבות אלו, כשבתוכנו מסתובבים לא מעטים המעלים, ומדעת, את רף הסיכון בכבישים לשיאים שלא ידענו כמותם, מצווה בית המשפט להחמיר בענישה כדי לתרום את תרומתו לביעורו של נגע זה"

ראו בנוסף, הדברים שנכתבו במסגרת ע"פ 10149/08 **מדינת ישראל נ' מוסלאן** (ניתן ביום 24.3.09), לפיהם:

"..בפסיקה מקיפה ועקבית, שב וחזר בית משפט זה על הצורך לנקוט מדיניות ענישה מחמירה במיוחד ביחס לעבירות שעניינן נהיגה פרועה ונטולת-רסן בכבישי הארץ, המתבצעות תוך סיכון ממשי של חיי אדם - הן של נהגים אחרים בכביש, הן של הולכי רגל, והן של גורמי אכיפת החוק - הנעשית תוך התעלמות מכללי החוק והבטיחות, ומהוראות וציוויי הגורמים המופקדים על אכיפתם. תכליתה של מדיניות ענישה זו לבטא מסר של גמול והרתעה לעבריינים המתפרעים בנהיגה בכבישי הארץ, מסכנים חיי אדם, ונמלטים מגורמי אכיפת החוק אגב סיכונם הם, ולהרתיע עבריינים פוטנציאליים מהתנהגות עבריינית דומה.."

על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירות בגינן הורשע הנאשם דכאן. כאן המקום לציין, כי מדיניות הענישה הנהוגה במקרים אלו הינה מגוונת ותלויה ב**נסיבותיו** של כל מקרה ומקרה.

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 3802/10 **אלון נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 26.10.10) דחה בית המשפט

העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 30 חודשים לריצוי בפועל (פסילה לשנתיים)**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצוען של עבירות שעניינן **מעשה פיזיות ורשלנות** לפי סעיף 338 לחוק העונשין, **הכשלת שוטר במילוי תפקידו**, לפי סעיף 275 לחוק העונשין ו**מסירת ידיעה כוזבת**, לפי סעיף 243 לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי עת נהג המערער ברכב, מירוחם לכיוון דימונה, הוא נדרש על ידי שוטרים לעצור. בתגובה, האיץ המערער את נסיעתו והחל נמלט. המערער נסע בניגוד לכיוון התנועה, עלה על אי-תנועה, חצה צומת (כאשר אור אדום דולק ברמזור בכיוון נסיעתו). המרדף של השוטרים אחריו נמשך עד שעקבותיו של המערער אבדו. בו באותו היום, הגיע המערער לבאר-שבע, ודקות לאחר מכן התקשר למשטרה ולחברת איתורן וטען כי רכבו נגנב. המערער מסר תלונה כוזבת ברוח זו גם בתחנת המשטרה.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 8703/08 **אבו מוסא נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.2.09) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 18 חודשים לריצוי בפועל (פסילה לשנתיים)**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצוען של עבירות שעניינן **מעשה פיזיות ורשלנות** לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, **הכשלת שוטר במילוי תפקידו** לפי סעיף 275 לחוק העונשין ונהיגה ללא רישיון לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה. עובדות מקרה זה לימדו, כי, המערער נהג ברכב מבלי שהיה בידו רישיון תקף. ניידת סמויה שהבחינה בו דרשה ממנו לעצור. בתגובה, המערער האיץ את רכבו, ובעקבות כך החל מרדף אחריו, במהלכו הוא הסיט את רכבו לעבר ניידת משטרה ונגח בה. לאחר מכן ניסה המערער לבצע פניית פרסה, אולם הניידת פגעה ברכבו. גם בשלב זה לא זנח המערער את כוונתו להימלט, עד שנדרש היה להתיז לעברו גז מדמיע כדי להתגבר על התנגדותו.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 4836/11 **חאמד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.1.12) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 14 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצוען של עבירות שעניינן **מעשה פיזיות ורשלנות** לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, **הכשלת שוטר במילוי תפקידו** לפי סעיף 275 לחוק העונשין, **עבירת גניבת רכב** לפי סעיף 413 לחוק העונשין, עבירת החזקת מכשירי פריצה לפי סעיף 413 לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער פרץ לרכב בשכונת בית וגן בירושלים. המערער הניע את הרכב והחל לנסוע בו כשבכוונתו לגנוב את הרכב. בהמשך, בעקבות קריאת איתורן, החלו מספר ניידות סיור שהיו בסביבת האירוע בחיפוש אחר הרכב. שני שוטרים שהיו בניידות נפרדות זיהו את הרכב והחלו לנסוע בעקבותיו. המערער הגביר את נסיעתו והניידות נסעו בעקבותיו, תוך שהשוטרים כורזים למערער לעצור. בתגובה נסע המערער במהירות גבוהה, עקף כלי רכב שנסעו בכביש, ואף גרם לנהג קטנוע שנסע בסמוך לבלום בפתאומיות לפני שהמשיך בנסיעתו. המערער עצר את הרכב על אי תנועה המשמש גם מעבר של הולכי רגל, ירד מהרכב והחל לנוס מהמקום. אחד השוטרים רדף אחרי המערער. רק כאשר השוטר שלף את נשקו ועצר את המערער, נפסק המרדף. המערער החזיק ברכב כלי פריצה שונים, ובהם מברג, מפתח צינורות, להב של סכין יפנית, כפפת צמר ומתנע שבור של רכב.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 5691/09 **גאברין נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.10.09) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 24 חודשים לריצוי בפועל (פסילה לשלוש שנים)**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצוען של עבירות שעניינן **שהייה שלא כדין לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל**, התשי"ב-1952, **מעשה פיזיות ורשלנות, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, וחבלה במזיד** - עבירות על פי סעיפים 275, 338(1) ו-413 לחוק העונשין, וכן נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה ללא רישיון רכב, הסתייעות ברכב לביצוע פשע ונהיגה בקלות ראש (עבירות לפי סעיפים 2, 10, 43 ו-62(2) לפקודת התעבורה). המערער, תושב הרשות הפלסטינית, שהה בישראל שלא כדין, באותו מועד הוא נמצא נוהג ללא רישיון

ברכב, אשר לוחיות הזיהוי שלו שונו ושהורד מהכביש לצורך פירוק. שוטרים שהבחינו במערער הורו לו לעצור, אולם הוא נמלט בנסיעה מהירה תוך שהוא מסכן אנשים תמימים שלרוע מזלם נקלעו לדרכו. הוא שעת לעבר עדר כבשים, כמעט פגע בבעלי החיים, ברועה ובילד צעיר (שניצל כאשר הספיק לקפוץ הצידה). בהמשך, הצטרפה למרדף ניידת נוספת, ותוך ניסיון של המערער לעלות לכביש 25 בו נסעה הניידת, הוא פגע בה וגרם לה נזק.

לפסיקה נוספת מערכאות נמוכות יותר, ראו למשל: ת"פ (כפ"ס) 46689-05-10 **מדינת ישראל נ' חבבה** (ניתן ביום 7.9.10; ת"פ(קריות) 15662-04-16 **מדינת ישראל נ' קויקס** (ניתן ביום 20.7.17);

למדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של החזקת סכין שלא כדין בניגוד לסעיף 186(א) לחוק העונשין, ראו למשל: רע"פ 4079/10 **ג'בשה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 28.3.10); רע"פ 2968/12 **אלזיד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.5.12); רע"פ 2932/08 **מרגאן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 12.6.08); רע"פ 9400/08 **מועטי נ' מדינת ישראל** (ניתן 20.11.08).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט' לחוק העונשין)

מעשהו של הנאשם לא היה מתוכנן, להתרשמותי. הוא פגש באנשי-המשטרה באקראי, החליט להימלט מהם ופעל כפי שפעל בלחצה של הסיטואציה ולנוכח הדחפים, המושפעים ממבנה אישיותו וממצבו הנפשי. הנאשם עבר את העבירות לבדו וכל האחריות לביצוען רובצת עליו באורח בלעדי. כתוצאה מהאירוע עלולים היו להיפגע בגופם שני שוטרי משטרת ישראל ואף עוברי אורח נוספים.

בפועל נגרם נזק למכוניות חונות. הנאשם ביצע את מעשי-העבירה בשל חששו להיבדק בידי השוטרים. הנאשם יכול היה וצריך היה להימנע מביצוע מעשי-העבירה אף כי ברור שניתן לזקוף חלק מההחלטה לבצעם לחובת מבנה-אישיותו המיוחד ובעיותיו הנפשיות. לא הובאה ראייה, המלמדת שהעבירות בוצעו בקרבה לסייג לאחריות פלילית (סימן ב' בפרק ה'1); אין בפניי ראייה המלמדת שהמעשים בוצעו מפאת מחלת-נפש או כי מחלת-הנפש הקשתה על הנאשם את השליטה בדחפיו. על כל פנים, קרבה לסייג העדר שפיות הדעת (אם כזו קיימת), איננה כזו, המצדיקה התחשבות בעת קביעת מתחם העונש.

בהתחשב בערכים המוגנים שבהם פגעו מעשיו של הנאשם, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה המקובלת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, סברתי כי ראוי לקבוע למעשיו של הנאשם מתחם ענישה הנע בין **12 לבין 36 חודשי מאסר** לריצוי בפועל לצד עונשי מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה ופיצויים לטובת בעלי כלי-הרכב שנפגעו.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות (סעיף 40יא לחוק העונשין)

משנקבע מתחם העונש ההולם, הגיעה השעה לגזור עונשו של הנאשם מתוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות (סעיף 40ג(ב) לחוק).

כפי שניתן היה להיווכח משמיעת דבריו של הנאשם, דברי אביו ודברי הפסיכיאטרית, שהייתו של הנאשם מאחורי סורג ובריוח משפיעה עליו מאוד לרעה; בני-משפחתו סובלים סבל ניכר כתוצאה ממאסרו. כתוצאה מהמאסר נעצר מהלך חייו של הנאשם כליל. הוא נטל אחריות על המעשים אף כי נטילת אחריות זו, כך לפי שירות המבחן, מצומצמת ובאה מעמדה קרבנית. הנאשם שיתף פעולה באורח מלא עם רשויות אכיפת החוק, הודה בעבירות ובכך חסך זמן שיפוטי ניכר.

נסיבות חייו קשות, בפרט בהיבט של בעיותיו הנפשיות וההתמכרותיות. לו עבר פלילי בתחום האלימות (תקיפה, תגרה והחזקת סכין) ואף תלוי ועומד בעניינו עונש מאסר מותנה שהוא לכאורה בן-הפעלה.

בהתחשב במכלול מצאתי לנכון להטיל על הנאשם **14 חודשי מאסר לריצוי בפועל**.

כן מצאתי להטיל עליו 9 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור במשך 3 שנים עבירה על סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין ו-3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה על סעיפים 186, 275 (א) או 413 לחוק.

כן מוטלות עליו **3 שנות פסילת רישיון נהיגה** שירוצו מיום שחרורו מן המאסר.

מצאתי, כי יש מקום להורות על **הפעלת** עונש המאסר על-תנאי בן חודשיים ימים התלוי ועומד נגד הנאשם בהתחשב בכך שמעשי העבירה שבביצועם הורשע **כוללים בחובם יסוד של שימוש באלימות** (לעניין זה ולמבחן להפעלת התנאי, שאינו טכני-פורמלי אלא מהותי-עניני, ראו למשל: ע"פ 1867/00 **מדינת ישראל נ' גוטמן**, ניתן ביום 27.6.00; ע"פ 49/80 **מסילתי נ' מדינת ישראל** ניתן ביום 16.6.80; ע"פ 6420/10 **סלסנר נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 23.8.11).

עם זאת, מצאתי להורות על **חפיפת עונש המאסר המופעל לזה שהוטל בגזר-דין זה** מתוך התחשבות בכך שבעבירות שבהן הורשע הנאשם כעת לא נכלל יסוד של אלימות **מכוונת וזדונית כלפי הזולת** וכי האמור במעשי אלימות הנובעים מפעולה פזיזה ומחוסרת אחריות. במובן זה, מידת הזיקה בין העבירה שבגינה הוטל עונש המאסר המותנה לבין העבירות דכאן אינה גדולה. טעמים אלו מצדיקים השתת העונשים באופן חופף (ראו לעניין זה: ע"פ 2336/16 **מזראיב נ' מדינת ישראל**, פסקה 32, ניתן ביום 14.12.17).

התוצאה היא שיהא על הנאשם לרצות **14 חודשי מאסר מיום מעצרו**.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ו' טבת תשע"ח, 24 דצמבר 2017.